Sisäministeriö LAUSUNTO SM2016-00048

RVL Rytkönen Mika(SM) 10.02.2016

Viite

Asia

OSA; Perustuslakivaliokunnan kuuleminen 9.2.2016 klo 12.15; asia U 1/2016 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (Schengenin rajasäännöstön muutos)

Sisäministeriö lausuu komission ehdotuksesta Schengenin rajasäännöstön muuttamiseksi seuraavaa:

Komissio ehdottaa asetuksen oikeusperustaksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) artiklan 77 kohdan 2 alakohtaa b, jonka mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto säätävät tavallista lainsäätämisjärjestystä noudattaen toimenpiteistä, jotka koskevat tarkastuksia, joita tehdään ulkorajoja ylittäville henkilöille. Sisäministeriön näkemyksen mukaan oikeusperusta on asianmukainen.

Sisäministeriö yhtyy komission näkemykseen, että ehdotus noudattaa Euroopan perusoikeuskirjassa määriteltyjä oikeuksia, kuten yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen (7 artikla), henkilötietojen suoja (8 artikla) ja liikkumis- ja oleskeluvapaus (45 artikla).

Sisäministeriö pitää kannatettavana Schengenin rajasäännöstön muutoksen tavoitteita, mutta kuitenkin katsoo, että kasvaneet terrorismiin ja vierastaistelijoiden liikkumiseen liittyvät sisäisen turvallisuuden uhkat eivät edellytä kaikkien EU-kansalaisten pakollisia rekisteritarkastuksia. Suhteellisuusperiaatteen kannalta olisi parempi, ettei systemaattisia rekisteritarkastuksia tehtäisi vapaan liikkuvuuden piiriin kuuluville henkilöille, jos heidän voidaan perustellusti olettaa olevan sisäisen turvallisuuden kannalta riskittömiä.

Suomen rajanylityspaikkojen infrastruktuuri ja henkilöstöresurssit on mitoitettu nykyisen Schengenin rajasäännöstön sääntelyn mukaisesti. Komission esittämät muutokset vaikuttaisivat rajanylitysten sujuvuuteen vilkkaimmilla rajanylityspaikoilla etenkin ruuhka-aikoina. Tällä on vaikutuksia matkustajien rajanylitykseen tarvitsemaan aikaan ja se voi johtaa esimerkiksi myöhästymisiin jatkolennoilta. Lisäksi kaikkien rajanylittäjien rutiininomaiset tarkastukset kuormittavat rajatarkastushenkilöstöä, jolloin perusteellisempien tarkastusten riskiperusteinen kohdentaminen väistämättä vähentyy. Tämä puolestaan voi laskea rajatarkastusten todellista vaikutusta torjuttaessa sisäisen turvallisuuden uhkia.

Rajavartiolaitoksen kenttäkokeissa todettiin, että EU-kansalaisten pakolliset rekisteritarkastukset Helsinki-Vantaan lentokentällä lisäävät nykyistä keskimääräistä kuuden sekunnin tarkastukseen tarvittavaa aikaa noin kymmenellä sekunnilla. Tämä tarkoittaa sitä, että rajatarkastukset ruuhkautuvat pahasti kaksi kertaa päivässä olevina ruuhka-aikoina. Infrastruktuuri ei mahdollista rajatarkastuspisteiden lisäämistä, joten seurauksena olisi päivittäiset jatkolennoilta myöhästymiset, lyhyempi aika ostoksille Helsingissä sekä muut turismille ja taloudelle vahingolliset vaikutukset.

Näistä syitä sisäministeriö katsoo, että vapaan liikkuvuuden piiriin kuuluvien henkilöiden rekisteritarkastuksia tulisi voida suorittaa riskiperusteisesti myös lentokenttien rajanylityspaikoilla.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi